

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vzdělávací předmět: Dějepis

Charakteristika předmětu dějepis – 2. stupeň:

Časové vymezení: vyučuje se od 6. do 9. ročníku 2 hodiny týdně

Hlavním cílem je probudit v žácích vědomí kontinuity mezi minulostí, současností i budoucností. Jsou vedeni k poznání, že historické události ovlivnily vývoj společnosti a ve svém důsledku obrazy dnešní společnosti.

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu dějepis směřuje k:

- Rozvíjení vlastního historického vědomí
- Vnímání obrazu hlavních vývojových linií
- Získávání orientace v historickém čase
- Pochopení souvislostí dějinných událostí a procesů
- Chápání kulturní rozmanitosti světa

A, Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- Žák vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- Operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí
- Propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na společenské a kulturní jevy

Kompetence k řešení problémů

- Vyhledává informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti
- Samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení

- Kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit

Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů,...
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu

Kompetence občanské

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí
- odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy
- respektuje, chrání a oceňuje naše tradice a kulturní i historické dědictví
- projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit

Kompetence pracovní

- využívá svých znalostí v běžné praxi
- dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky

Kompetence digitální

- žák ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby, využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti, samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce

Vyučovací předmět: Dějepis

Ročník: 6.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
<ul style="list-style-type: none">✓ Orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu✓ Uvede konkrétní příklady zdrojů informací o minulosti. Pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány.✓ Uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků	Úvod do předmětu <ul style="list-style-type: none">▪ Dějepis, lidské dějiny,▪ Kalendář, datum, letopočet, časová přímka▪ Jak poznávat minulost – prameny, muzea, galerie, archivy, knihovny		
<ul style="list-style-type: none">✓ Rozpozná vývojová stadia člověka✓ Charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu	Pravěk <ul style="list-style-type: none">▪ Lovci, rybáři a sběrači. <u>Starší doba kamenná</u> - paleolit		
<ul style="list-style-type: none">✓ Rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací✓ Pochopí podmínky vzniku řemesel	<ul style="list-style-type: none">▪ <u>Střední doba kamenná</u> – mezolit▪ První zemědělci – <u>Mladší doba kamenná</u> - neolit▪ Oradlo, měď a vůz – <u>Pozdní doba kamenná</u> – Eneolit		
<ul style="list-style-type: none">✓ Objasní význam zemědělství, dobytčářství a zpracování kovů pro lidskou společnost	<ul style="list-style-type: none">▪ Bronz, řemeslníci a obchodníci - <u>Doba bronzová</u>▪ <u>Železo</u>. Keltové. <u>Doba železná.</u>		
<ul style="list-style-type: none">✓ Uvědomí si nerovnoměrnost vývoje v jednotlivých oblastech světa → chápe kulturní rozmanitost světa	<ul style="list-style-type: none">▪ Stěhování národů. První Slované▪ Pravěk českých zemí▪ Shrnutí		
<ul style="list-style-type: none">✓ rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací✓ Seznámí se s podstatou společenského uspořádání	Starověk <ul style="list-style-type: none">▪ Mezopotámie▪ Přírodní podmínky, zemědělství a obchod▪ Život v Mezopotámii▪ Nejstarší období Mezopotámie		

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Asýrie a Babylonie ▪ Kultura a vzdělanost ve starověké Mezopotámii 		
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pochopí podstatu antické demokracie ✓ Chápe přínos řecké civilizace pro rozvoj evropské kultury 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Řecko ▪ Přírodní podmínky, osídlení, zemědělství a obchod ▪ Minojská Kréta ▪ Život v Řecku ▪ Mykénské Řecko ▪ Homérské období ▪ Archaické období ▪ Klasické období ▪ Nadvláda Makedonie ▪ Kultura a vzdělanost ve starověkém Řecku 		
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Učí se chápat formy státní moci ✓ Uvědomí si význam křesťanství pro vznik raně feudálních států ✓ Získá představu o životě a jednání osobností a společenských skupin ✓ Uvědomí si rozdílný vývoj v různých částech Evropy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Řím ▪ Přírodní podmínky, osídlení, zemědělství a obchod ▪ Etruskové ▪ Počátky Říma ▪ Život v Římě ▪ Doba královská ▪ Raná římská republika ▪ Ovládnutí západního Středomoří ▪ Krize a zánik republiky ▪ Pozdní říše římská ▪ Kultura, umění a věda v antickém Římě 		
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Uvede nejvýznamnější typy památek, které se 	Souhrnné opakování		

<p>staly součástí světového kulturního dědictví</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a zrod křesťanství ✓ Porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Význam dějepisu ▪ Poznání života našich předků, kteří byli více spjati s přírodou ▪ Význam výroby bronzu, železa pro další vývoj civilizace ▪ Mezopotámie, Řecko, Řím 		
---	--	--	--

Ročník:

7.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
<ul style="list-style-type: none">✓ Popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států ✓ Objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech	<p>Raný středověk</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Zrod nové Evropy po rozpadu Západořímské říše▪ Francká říše▪ Byzantská říše▪ Křesťanství v raně středověké Evropě▪ Arabové a jejich výboje <p><u>První útvary na našem území</u></p> <ul style="list-style-type: none">▪ Slované▪ Počátek dějin českých zemí▪ Státy východních a jižních Slovanů▪ Svatá říše římská – vznik▪ Velká Morava▪ Počátky českého státu▪ Křesťanství v Čechách <p><u>Český stát za vlády Přemyslovců</u></p> <ul style="list-style-type: none">▪ Život v přemyslovských Čechách▪ První přemyslovští králové	<p>VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Občan, občanská společnost a stát - Velkomoravská říše a Český stát – první státní útvary u nás</p>	
<ul style="list-style-type: none">✓ Osvojí si periodizaci středověku✓ Charakterizuje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti✓ Vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život✓ Vymezí úlohu křesťanství a víry v životě	<p>Vrcholný a pozdní středověk</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Proměna středověké krajiny▪ Města a jejich význam▪ Gotický sloh v Čechách▪ Středověká vzdělanost▪ Křížové výpravy		

<p>středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí</p> <p>✓ Uvede příklady románské a gotické kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Český stát dědičným královstvím <u>Lucemburkové a vláda Karla IV.</u> ▪ Lucemburkové na českém trůně ▪ České království na vrcholu moci <p><u>Husitství v Čechách</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Na prahu husitské revoluce ▪ Husitské války ▪ Království dvojího lidu, Jiří z Poděbrad ▪ Český stát za Jagellovců ▪ Evropa v pozdním středověku ▪ Stoletá válka ▪ Tatarské, turecké a jiné výboje ▪ Vyhánění Arabů z Pyrenejského pol. 		
<p>✓ Osvojí si periodizaci novověku</p> <p>✓ Zná pojmy humanismus, renesance a jejich projevy v kultuře, myšlení a životě lidí</p> <p>✓ Vysvětlí znovuzrození antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve</p> <p>✓ Popíše průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky</p> <p>✓ Vysvětlí pojem reformace, její příčiny a cíle</p>	<p>Novověk – raný novověk</p> <p><u>Humanismus</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hospodářské a společenské změny v Evropě v 15. a 16. století <p><u>Objevné plavby a jejich důsledky</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Objevné cesty a jejich důsledky pro Evropu ▪ Italská renesance a humanismus ▪ Renesance a humanismus mimo Itálii <p><u>Náboženská reformace</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Reformace ▪ Španělsko za Karla V. a Filipa II. ▪ Boj Nizozemí za svobodu <p><u>Počátky absolutních monarchií</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Svatá říše římská a německá reformace 		

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie ✓ Objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky ✓ Rozpozná znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede příklady významných kulturních památek ✓ Rozpozná projevy barokní kultury ✓ Ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti 	<p><u>Český stát v předbělohorských poměrech</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Česká země po nástupu Habsburků ▪ České království za Rudolfa II. ▪ Česká předbělohorská kultura ▪ České stavovské povstání <p><u>Třicetiletá válka</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Třicetiletá válka <p><u>Baroko a životní styl</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Barokní kultura <p><u>Vláda Habsburků po třicetileté válce</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vývoj habsburské monarchie po třicetileté válce ▪ České země po třicetileté válce ▪ Barokní kultura v českých zemích 		
--	---	--	--

Ročník:

8.

✓ Výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
<ul style="list-style-type: none">✓ Chápe význam osvícenství jako významného myšlenkového předělu, který ovlivnil politický vývoj✓ Chápe, jak vynálezy obohatily i všední život	OSVÍCENSKÝ ABSOLUTISMUS <ul style="list-style-type: none">- Přírodovědecké objevy, rokoko, klasicismus- Velká Británie, britské impérium- Vznik Spojených států amerických- Svatá říše římská, vzestup Pruska, slezské války- Marie Terezie, reformy- České země v druhé pol. 18. století- Rusko za Kateřiny II., dělení Polska		
<ul style="list-style-type: none">✓ Uvědomí si důsledky definitivního rozbití středověkých politických, hospodářských a společenských struktur	VELKÁ FRANCOUZSKÁ REVOLUCE, VZESTUP A PÁD NAPOLEONA <ul style="list-style-type: none">- Konec absolutismu ve Francii- Konstituční monarchie ve Francii- Republika a jakobínská hrůzovláda- Napoleon Bonaparte- Císařství Napoleona Bonaparte		

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Má osvojeny příčiny a průběh českého národního obrození ✓ Dokáže vyjmenovat významné osobnosti českého národního obrození 	<p>PONAPOLEONSKÁ EVROPA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vídeňský kongres - Romantismus - Průmyslová revoluce, vznik kapitalistické společnosti - Rusko evropskou velmocí - Habsburská monarchie - České národní obrození 		
	<p>REVOLUCE 1848/1849</p> <ul style="list-style-type: none"> - Revoluce ve Francii - Pokus o sjednocení Německa a Itálie - Habsburská monarchie a české země – revoluce 1848 		
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Objasní souvislost mezi událostmi Francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé ✓ Porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů 	<p>POREVOLUČNÍ EVROPA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Viktoriánská Anglie a Francie císaře Napoleona III. - Sjednocení Itálie a Německa - Habsburská monarchie v druhé pol. 19. stol. - České země v druhé pol. 19. stol. 		
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla. Charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí 	<p>IMPERIÁLNÍ DOBA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Imperialismus a kolonialismus 		

význam kolonií	<ul style="list-style-type: none"> - Vzestup Spojených států amerických - Rusko za posledních Romanovců - Nová asijská velmoc Japonsko 		
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti ✓ Rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede příklady významných kulturních památek 	<p>DOBA PŘED 1. SVĚTOVOU VÁLKOU</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kapitalistická společnost, vědecký a technický pokrok - Kultura - České země před první světovou válkou 		
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zhodnotí postavení nového státu, ocení její polit. systém, chápe jeho problémy, klady a nedostatky demokracie. ✓ Pochopí podstatu totalitního systému v Rusku. ✓ Chápe okolnosti vzniku samostatného Československa ✓ Zná osobnost T. G. Masaryka 	<p>PRVNÍ SVĚTOVÁ VÁLKA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dohoda proti Dvojspolku - Průběh první světové války - Ruské revoluce a vítězství Dohody - Češi za první světové války - Vyhlášení samostatného Československa, T.G. Masaryk 		

Ročník:

9.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů ✓ Charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět. Rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu. ✓ Zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí 	<p><u>Mezi dvěma válkami. Československo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Poválečné uspořádání světa • Vznik Československa • Československá demokracie • Poválečná krize. Komunismus a fašismus • Poválečná obnova, „zlatá 20.leta“ • Léta prosperity a léta krize v Československu • Světová hospodářská krize • Nástup nacismu v Německu • Ohrožení demokracie totalitou. Vývoj v SSSR • Nebezpečí nového válečného konfliktu • Obrana demokracie a republiky • Kultura a věda v první republice 		
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky ✓ Na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv ✓ Dokáže popsat situaci v našich zemích za druhé světové války 	<p><u>Druhá světová válka – léta nesvobody</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vypuknutí druhé světové války • Západní tažení. Bitva o Anglii • Napadení Sovětského svazu • Obrat ve vývoji druhé světové války • Od Mnichova k okupaci • Nebezpečí totality ve druhé republice 		

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Má znalosti o domácím a zahraničním odboji 	<ul style="list-style-type: none"> • Protektorát Čechy a Morava • Život v protektorátu • Protinacistický odpor a odboj • Formy odboje. Heydrichiáda • Zahraniční odboj • Českoslovenští vojáci na frontách 2. sv. války • Cesta ke svobodě • Závěrečné etapy druhé světové války • Charakteristika druhé světové války 		
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Chápe poválečný vývoj v Československu, který vyústil v únorové události 1948 ✓ Uvědomí si postavení Československa v mezinárodních souvislostech 	<p><u>Evropa a svět po roce 1945</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Důsledky druhé světové války • Mír po válce • Řešení německé otázky • Poválečné Československo do květnových voleb 1946 • Život po válce • Národnostní menšiny v ČSR • Evropa na rozcestí • Prohra československé demokracie • Kulturní a duchovní vývoj v Československu 1945 – 1948 		
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa. Uvede příklady střetávání obou bloků 	<p><u>Rozdělené světy</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Upevnění sovětského bloku 	<p>MEDIÁLNÍ VÝCHOVA Fungování a vliv médií ve společnosti – role médií</p>	

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Je seznámen s vnitřní situací v naší republice, především 1968 a 1989 ✓ Vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce ✓ Posoudí postavení rozvojových zemí ✓ Prokáže základní orientaci v problémech současného světa 	<ul style="list-style-type: none"> • Komunistické Československo • Protikomunistický odboj. Poúnorová emigrace • Změny v Evropě na přelomu 50. a 60. let • Odpor proti komunistickému režimu • Léta uvolnění • Pokus o nápravu v roce 1968 • Normalizace v Československu • Mezinárodní vývoj od 60. let • Konec nesvobody • Cesta k sametové revoluci • Vznik České republiky 	<p>v politickém životě, ovlivňování názorů lidí, propaganda, důsledky.</p> <p>Pozornost soustředit hlavně na období totalitních režimů</p>	
---	---	--	--